

ПАМ'ЯТІ АКАДЕМІКА МИХАЙЛА ПЕТРОВИЧА ПАВЛОВСЬКОГО (1930-2013)

Українська хірургічна спільнота зазнала тяжкої втрати – 18 січня 2013 року пішов з життя один з провідних учених у галузі клінічної хірургії та хірургічної ендокринології Павловський Михайло Петрович – дійсний член Національної академії медичних наук України, академік академії наук вищої школи України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри хірургії № 1, ректор (1981-1998) Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького.

Народився Михайло Петрович на Волині, у знаменитому історичному місті Берестечко. З відзнакою закінчив Львівський медичний інститут (1954). Після навчання у клінічній ординатурі працював ординатором клінічної лікарні Львівської залізниці, згодом – завідувачем хірургічного відділення Львівської обласної клінічної лікарні. Результати досліджень його кандидатської дисертації «Портокавальні органоанастомози в хірургії цирозів печінки» (1959) лягли в основу монографії (у співавторстві з Г.Г.Каравановим) «Циррозы печени и их хирургическое лечение» (1968) – однієї з перших за цією проблемою. Під час роботи завідувачем клінічного відділення, а з 1964 року – асистентом кафедри факультетської хірургії, Михайло Петрович розробляв складну проблему клінічної ендокринології – хірургію надниркових залоз. Згодом (1970) захистив

докторську дисертацію «Матеріали до хірургії надниркових залоз». З 1973 року М.П.Павловський очолив кафедру хірургії факультету вдосконалення лікарів, а з 1976 року – кафедру факультетської хірургії (нині кафедра хірургії № 1) Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького.

У період 1981-1998 рр., будучи ректором Львівського державного медичного університету, М.П.Павловський доклав багато зусиль до зміцнення і розширення матеріальної бази навчального закладу, вдосконалення навчально-педагогічного процесу, формування наукових кадрів, розвитку медичної науки, надання інституту статусу медуніверситету та присвоєння йому ім. Данила Галицького.

Діапазон наукової і практичної діяльності академіка М.П.Павловського надзвичайно широкий. У керованій ним клініці традиційно розробляються проблеми хірургії печінки та позапечінкових жовчних проток. Він належав до піонерів, які розвивали в Україні хірургію портальної гіпертензії та надниркових залоз. Під його керівництвом у клініці впроваджено та широко використовуються такі методи, як лапароскопічні холецистектомія та адреналектомія, ретроградна холангіопанкреатикографія та ендоскопічна папілосфінктеротомія, ендоваскулярні втручання; вдосконалені методи панкреатодуоденальної резекції з приводу раку підшлунко-

вої залози, методи її резекції та панкреатико-суюностомії при хронічному індуративному панкреатиті. Багато його праць присвячено гнійно-септичним ускладненням, рановій інфекції, лікуванню септичного і геморагічного шоку, застосуванню гемо- і лімфосорбції та плазмаферезу. За активного сприяння академіка Павловського впроваджено відеолапароскопічні методи хірургічного лікування гормонально-активних пухлин і склерокістозу яєчників, неплідності у жінок, удосконалено хірургічну корекцію генетично зумовлених природжених вад статевих органів.

Фундаментальні дослідження академіка присвячені патоморфології та особливостям перебігу, методам консервативного і хірургічного лікування захворювань щитоподібної та прищитоподібних залоз, зокрема, гіперпаратиреозу, аутоімунних тиреоїдитів, вузлового, тиреотоксичного та рецидивного зоба, раку щитоподібної залози. Міжнародне визнання здобули його праці з алотрансплантації, особливо інтрапортальної, β -клітин підшлункової залози при цукровому діабеті, а також з проблем лікування діабетичної стопи, вогнищевих уражень печінки, вивчення патогенетичних механізмів гострого панкреатиту, кишкової непрохідності, перитоніту. Михайло Петрович був автором і співавтором понад 1000 наукових праць, 14 монографій, 19 винаходів. Ним підготовлено 17 докторів і 42 кандидатів медичних наук.

1986 року йому разом із співавторами присуджено Державну премію України за цикл публікацій «Розробка, теоретичне обґрунтування та клінічне впровадження нових методів оперативного лікування, детоксикації і реабілітації хворих із захворюваннями печінки та жовчовивідних проток», а 2000 року разом із групою вчених України він вдруге стає лауреатом Державної премії України за широке впровадження методів профілактики, діагностики і лікування тромбоемболії гілок легеневої артерії та післятромбоемболічної легеневої гіпертензії. Закономірним результатом стало обрання М.П.Павловського академіком АН ВШ України (1992) та дійсним членом НАМН України (1997).

Академіка Павловського добре знали не лише в Україні, а й за її межами. Він завжди був активним учасником з'їздів хірургів, гастроенте-

рологів і ендокринологів України, брав участь у багатьох міжнародних конгресах і конференціях хірургів, гепатологів, панкреатологів, ендокринологів, був членом Європейської асоціації хірургів.

А ще М.П.Павловський – член Президії НАМН України (відділ клінічної медицини), почесний президент і заступник голови Асоціації хірургів України, член правління Асоціації ендокринологів України, голова правління Львівського обласного осередку асоціації хірургів України, член Наукового товариства ім. Т.Г.Шевченка, віце-президент Світової федерації українських лікарських товариств (СФУЛТ). Михайло Петрович активно впроваджував у сучасну медичну науку літературну українську мову, багато років був головним редактором «Львівського медичного часопису» (Acta Medica Leopoliensia), членом редколегії журналу «Медицина транспорту України» та багатьох інших медичних журналів України, а також журналу Польського товариства хірургів (Polski Przegląd Chirurgiczny).

Тривалий час він очолював спеціалізовану вчену раду Д 35.600.01 із захисту докторських дисертацій за спеціальностями 14.01.03 «Хірургія» та 14.01.22 «Стоматологія».

Нагороджений орденами «Знак Пошани» і «Дружби народів», Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України, відзнакою Президента України – орденом «За заслуги» III ступеня, медалями М.І.Пирогова, Л.Ридигера, Золотою медаллю Альберта Швайцера, Великою Золотою Зіркою Міжнародної академії медицини Альберта Швайцера.

Неординарний, насичений і далеко не простий життєвий шлях пройшов Михайло Петрович, який ще за життя став легендою для багатьох поколінь хірургів. Пішов з життя Хірург, який став уособленням цілої епохи становлення, розвитку, прогресу сучасної хірургії, її технічного переоснащення та філософського осмислення.

Не стало Вчителя, Наставника, Патріота, Громадянина, який особистим прикладом і своїми діями втілював національну ідею процвітання України, підвищення її авторитету серед міжнародної спільноти.

Світла пам'ять про Михайла Петровича Павловського назавжди залишиться у пам'яті його учнів, колег, пацієнтів.

Професор І.Ю.Полянський, професор Ф.В.Гринчук, професор В.В.Білокий, професор Ф.Г.Кулачек, професор В.П.Польовий, професор А.Г.Іфтодій, доцент В.В.Андрієць, доцент В.В.Максим'юк, асистент Я.Ю.Войтів.